

23. sunnuntai helluntaista

Saarna Sateenkaarimessussa 30.10.2021, Alppilan kirkko

Arja Majuri

Matt. 6:14-15

6:14 Sillä jos te annatte anteeksi ihmisille heidän rikkomuksensa, niin teidän taivaallinen Isänne myös antaa teille anteeksi.

6:15 mutta jos te ette anna ihmisille anteeksi, niin ei myöskään teidän Isänne anna anteeksi teidän rikkomuksianne.

Minulla on lähelläni ihmisiä, jotka ovat puhuneet minusta ja kaltaisistani rumasti. Se on satuttanut minua. En ole saanut heitä ymmärtämään, että heidän puheensa koskee, tekee kipeää. En ole pystynyt jakamaan mitään muutakaan elämäni tapahtumia heidän kanssaan, kun he ovat kääntänyt sateenkaarevalle elämälleni selkänsä.

Pitäisikö minun antaa heille anteeksi, vaikka he eivät pyydä anteeksi? Pitäisikö minun hyväksyä se tosiseikka, että he eivät pysty muuttamaan mielipiteitään seksuaali- ja sukupuolivähemmistöistä? Pitäisikö minun aloittaa uudelleen kommunikointi heidän kanssaan kuin mitään vaikeaa ei olisi meidän välillämme. Puhua niitä näitä arjen elämästä ja jakaa sairaskertomuksia, kuten tämän ikäisillä on tapana.

Asia askarruttaa mieltäni, varsinkin kun luen tämän päivän evankeliumista rankan vaatimuksen. Jos minä en anna anteeksi, niin ei Jumalakaan anna minulle anteeksi. Tämä on julmaa.

Meidän kristinuskomme perustuu anteeksiantamukseen. Se koostuu kolmesta tapahtumasta: anteeksi pyytäminen ja anteeksi antaminen sekä anteeksi saaminen. Jotta anteeksi saaminen voi lopulta tapahtua, tarvitaan pyytävä mieli ja antava tahto. Vilpitön anteeksi pyytäminen lähtee sydäimestä, jossa on oivallettu, että tuohon lähimmäiseeni sattuu. Tähän tarvitaan empatian taitoa. Jos pystyy samaistumaan toisen kipuun, jonka itse on aiheuttanut, anteeksi pyytäminen on luontevaa.

Kerran työtoverini kysyi minulta: Olenko jotenkin loukannut sinua. En kyennyt vastaamaan esimiesasemassa olevalle työtoverilleni. Olin vereslihalla minuun kohdistuneesta kiusaamisesta. En voinut kertoa hänelle, että tuo ja tämä hänen asenteensa, sanansa, puheensa tai toimenpiteensä teki mustelmia sieluuni. En uskaltanut näyttää hänelle kaikkia verenpurkaumia olemukseni nahkapuvussa. Kysyy todella rohkeutta kertoa, miten toisen asennoituminen vähemmistöön, johon itse kokee kuuluvansa, on ollut alentavaa ja nöyryyttävää. Olisiko hän pyytänyt anteeksi vai naurahtanut kevyesti: Enhän minä mitään sillä tarkoittanut. Tilanne jäi selvittämättä. Menetin todellisen anteeksiantamuksen kokemuksen.

Anteeksi pyytjä ei voi tietää, mitä kaikkea hän pyytää anteeksi, ellei loukattu kerro, mihin sattuu, miten kipeää tekee, miten nöyryyttävää on ollut.

Anteeksi antajan elämästä eivät katoa traumaattiset kokemukset ennen kuin ne sanotetaan molemmin puolin. Joskus traumat vain arpeutuvat ja muistuttavat olemassaolostaan stressin ja väsymyksen hetkinä. Arvet liittoutuvat huonommuuden tunteen kanssa. Arvet muistuttavat, miten keho olet, kun silloinkin sinulle tapahtui tuota ja tätä. Häpeän tunne on meille kaikille tuttu silloin, kun olemme olleet henkisen tai hengellisen väkivallan kohteena. Puhumattakaan fyysisestä koskemattomuudesta. ”Me too” keskustelu on nostanut uhrin häpeän tietoisuuteemme.

Anteeksi saaminen on aina kahdensuuntaista. Anteeksi pyytäjän on kuultava, mitä hän on saanut sanoillaan aikaseksi. Anteeksi antajan on uskallettava näyttää mustelmansa. Vasta sitten tapahtuu molemmin puolinen anteeksisaamisen syvä kokemus, sillä itse Jumala tulee tuohon tilanteeseen läsnä olevaksi kolmantena osapuolena. Jumalan antaa anteeksi, koska me olemme pyytäneet ja antaneet. Tätä on kristillinen anteeksiantamus.

Eräs väärin ymmärretty Raamatun lause on johtanut meitä väärään nöyryyteen. Sitä lainataan usein näin: Jos joku lyö sinua poskelle, käännä hänelle toinenkin poski. Meiltä odotetaan anteeksi antamista, vaikka anteeksi ei ole pyydetty. Joskus tuo loukkaava osapuoli on todellakin kyvytön empatiaan pelon vuoksi. Hän näkee sateenkaarikansassa lopun ajan merkit, synnillisen ja irstaan elämän hulluuden.

”Yhteyden rakentajat” kirjassa on kuvattu, miten pitkän matkan kirkko on kulkenut antaessaan lopulta tilaa sateenkaarikansalle. Arkkipiispa Kari Mäkinen pyysi joitakin vuosia sitten anteeksi sitä, miten kirkko on kohdellut seksuaali- ja sukupuolivähemmistöjä.

Toivon, että yhä uudelleen ja tänäänkin voimme kietoa tuon lämpimän anteeksiantamuksen viitan ympärillemme. Meidän anteeksi antamisemme ei pyyhi pois sitä pahaa, mitä on tapahtunut. Mutta se rakentaa sillan pahojen muistojen ja tapahtumien yli ja luo mahdollisuuden kohdata sillalla.

”Isä meidän” rukouksessa me rukoilemme yhteen ääneen: ”Ja anna meille meidän syntimme anteeksi, niin kuin mekin anteeksi annamme niille, jotka ovat meitä vastaan rikkoneet.”

Jos meidän anteeksiantamisen taidosta riippuu Jumalan tahto antaa meille anteeksi, olemme todella heikolla pohjalla. Miten me pärjäämme elämän kolhujen kanssa. Miten niitä voi oppia antamaan anteeksi. Kun elämä satuttaa ja kipu on helvetillinen, tekee mieli sanoa: Anteeksi että olen olemassa.

Synnin tunnustuksessa me tunnustamme yhdessä seurakuntana myös kaikki ne synnit, joiden kohteena olemme olleet elämän varrella. Perinteisesti olemme ajatelleet, että jokainen tunnustaa omia syntejään. Tämän vuoksi moni kokee messun alun nöyryyttävänä ja pakonomaisena, syntisenä kirkon penkkiin liimautuneena. Heikot suoritukset ja tekemättä jääneet hyvät työt mielessä pyörimässä on vaikea iloita Jumalan anteeksiantamuksesta.

Kun vertainen sanoittaa kokemustaan, poistuu häpeä ja yksin kohtalon kantamisen kokemus. Siksi tarvitaan sateenkaarimessua. Ja iloitsen, että sateenkaarimessu leviää pitkin Suomen Siionia ja syntyy uusia messuyhteisöjä. Viimeksi olimme pari viikkoa sitten Klaukkalan kirkossa kokemassa yhteisöön kuulumisen iloa ja voimaa.

Uutisten mukaan äskettäin perustettiin Totuus- ja sovintokomissio, jonka tehtävä on tutkia saamelaisten syrjintää ja kaltoinkohtelua. Milloin kirkossa perustetaan totuus- ja sovintokomissio, joka toisi esiin seurakuntien sateenkaarikansan ulossulkevaa toimintaa.

Niin kauan kuin kirkossa ei oteta todesta nykytieteen tuomaa tietoa ihmisen seksuaalisuudesta ja psykofyysisestä kehityksestä, emme pääse eteenpäin sovinnon tiellä. Kirkolliskokouksessa pitäisi ääneen todeta, että halveksimalla tiedon lisääntymistä ihmisestä, syyllistytään oman kristillisen uskon halventamiseen. Jumala loi ihmisen kuvakseen ja tuo luomistyö jatkuu myös nykypäivän ihmisessä.

Sateenkaarikansaan sattuu, kun meistä tehdään kirkolliskokouksessa kauppatavaraa. Jos sateenkaariparit vihitään, tulee sallia naispapittomat messut. Asenne kertoo ymmärtämättömyydestä. Silti meidän tulisi antaa anteeksi ja vahvistaa toinen toisiamme tästä jännitteisestä tilanteesta huolimatta. Alkuseurakunnasta lähtien kirkko on elänyt oppien ja tulkintojen ristiriidassa, mutta Kristus yksin on pitänyt meidät yhdessä.